

ВЕСТНИКЪ НА ВЕСТНИЦИТЪ

Брой 2 лева
Реклами по споразумение.

Органъ на Съюза на Журналиститъ въ България

Централно управление — Варна. Телефонъ 257

Настоящият брой подъ редакцията на **Антонъ Байчев**

Царьтъ Баща -- Фердинандъ I
споредъ последния му портретъ, снетъ на 1 май 1933 година

Княгинята Майка -- Мария Луиза
споредъ портрета ѝ, снета презъ 1898 година

Нейно Величество Царица Йоанна
съ малката княгиня Мария Луиза

КНЯГИНЯТА МАЙКА -- МАРИЯ ЛУИЗА И ЦАРЬТЪ БАЩА -- ФЕРДИНАНДЪ

Петдесетъ годишниятъ юбилей на Варненската държавна девическа гимназия, чийто патронъ — шефъ е покойната майка на нашъ Царь — княгиня Мария Луиза, ми навева спомени на неа отъ далечното минало. Виждамъ съмъ я нѣколко дѣти при преми-наването ѝ презъ Русе, кѣде о тя отсѣдаше въ русенския дворецъ, сега превърнатъ въ прогимназия.

Последенъ пътъ я видѣхъ въ първѣтъ дни на м. септемврий 1898 година, когато връщайки се отъ европейски курортъ пристигна по Дунава въ Русе съ яхтата „Крумъ“ отъ Дунавската флотилия.

Единъ денъ върабаченъ бой и маршове въ водена музика, който водела една почетна рота отъ 5 и пех. Дунавски полкъ, приличаха гражданството къмъ пристигането. Глутница малчугани се събраха отъ вѣредъ и радостно тичаха, обграждайки музиката като тѣпа. Къмъ тѣхъ се присѣдиха и азъ — тогава ученикъ въ 1 и класъ.

Понтолътъ на Австрийското дунавско паракодно дѣло, на който пристѣпаха паракодитѣ, бѣ окиченъ съ много флагове. Тамъ бѣха събрани маса посредачи — официални лица. Градина на Военния клубъ, Дунавския булевардъ и цѣлото крайбрежие се пълнѣха отъ народъ. Каго молния се бѣ разцѣла вѣсѣта, че пристѣпа Княгинята, съ престолонаследника — малкия Борисъ.

Последва възторженъ войнички отговоръ. Княгиня Мария Луиза, сияеща отъ майчина радостъ, бѣ просълзена. Тя галовно похвали своето момче и се тегли съ него да пропушнатъ рогата въ церемониаленъ маршъ. Малкиятъ князь поздравява проходящитъ стройни войнички редици съ „отлично“, като сѣди-ски военачалникъ.

Картината бѣ мила, трогателна. Наредъ съ малкия князь, княгиня Мария Луиза бѣ цѣлѣна въ внимание Весега, за смѣха милосивна, тя отговаряше на бурнитъ и радостни овации, които ѝ устройа русенци и по пѣтъ ѝ отъ пристанището до двореца, както и на следния денъ до гарата, когато замина за Варна.

Проживѣла едва 6 години въ новото си отечество България, Княгинята бѣ очаровала народа съ своята доброта и високи качества. (Тя бѣ истинска народна любимица.)

Това нейно посещение на Русе бѣ последно. По вече не я видѣхме.

Самъ 5½ месеца по-късно настѣгна сѣдба я отне отъ насъ.

Бѣхъ ученикъ въ първия класъ на гимназията. Всички немирници, междучасията прекарвахъ въ постоенни закачки, боричкане и го-еница въ класната стая. — Тѣй задимяхме, та едва се дишаше отъ прахъ. Преподавателитъ биваха принудени често и зиме да преподаватъ при отворени прозорци, защото никакви наказания не бѣха въ състояние да ни умирятъ.

На 20 януарий 1899 година, последниятъ учебъ нѣ часъ по свещенна история, въ класъ тобѣваше да влѣзе преподавателъ Начо Михайловъ. Още не ударитъ заѣнца за влизане, въ класъ се ятурна амѣсто него строгиятъ ни класенъ наставникъ Велко Икономовъ. Както по обикновено той заваря голѣмъ безпорядѣкъ. — Пѣсни, свирни, борба; запаршено до невѣзможности. Всички очаквахме, че класниятъ ще зарѣдава наказания, ще заплюди линията. Въмѣсто то а застана средоточецъ предъ входа, видимо опечаленъ, смирено ни смѣри и съ съвършено тихъ гласъ заповѣда да наспѣваме по мѣстата си. Следъ това той се обърна къмъ насъ:

— „Деца, нашата хубава, нашата мила Княгиня не е вече жива. Тази сутринъ Тя се е поминала въ София“.

Първоначално ние не можахме да преценимъ злостобаната вѣстъ, но когато следъ това тѣй ни обясни какъва загуба е за България, за княжеското семейство Нейната преждевременна и тѣй ранна смъртъ; когато ни обясни, че патронъ на нашата гимназия, малкиятъ князь Борисъ, остава сирѣче безъ майка; когато изведи кърпа за да избърши сълзи си, нашитъ детски сърдци се свиха отъ болка. Мнозина отъ насъ заплакаха.

Класниятъ ни наставникъ обясни, че е наложенъ пѣленъ трауръ, звѣнѣщъ на гимназията нѣма да бѣ въ продължение на 40 дни, ще разговаряме съ тихъ гласъ, никой нѣма да пѣе, или вдига шумъ. Въ продължение на траура нѣма да имаме уроци по пѣние, за да отдадемъ почитъ на сѣлпата Покойница.

Когато за обѣдъ излѣзохме тихо, смирено и почти шепнейки си, бѣхме п разени отъ траурния видъ на града. Всички магазини и домове накичени съ голѣми черни флагове. Прохо

Княгиня МАРИЯ ЛУИЗА -- майка на Н. В. Царя.

Княгиня Мария Луиза е родена на 5 Януарий 1870 г. въ градъ Римъ, като най-старата дѣщеря на Робертъ Бурбонокъ I, херцогъ отъ Парма и Пияченца и на неговата съпруга принцеса Мария Бурбонска, дѣщеря на Фердинандъ II, краля на двѣтъ Силлиции.

Тя бѣ и близка роднина на австрийската императрица и унгарска кралица Елисавета, съпруга на Францъ Иосифъ.

Мария Луиза при кръщението си получи 14 имена: Мария, Луиза, Пия, Тереза, Анна, Фердинанда, Франческа, Антонета, Маргарита, Жозефина, Каролина, Бланка, Лучия и Аполония.

Мария Луиза прекара блаженнитъ детски години въ замъка вилла Пианоре, споживащъ често Римъ.

Пъвческият хор на Варненската Държавна Девическа гимназия „Мария Луиза“, през 1932—1933 учебна година, под ръководството на учителката по музика, госпожица Екатерина Пенкова.

Стремежът на България към морето.

Какви сж били и какви сж нестремежът на България към морето?

Първоначално стремелът а древна България сж били: а изток към Черно море, а да препречат морските наденя на гърците, а на юг към Бъло море — грабителни набъги въ крайбрежните югати византийски области, виаги примамливи за полукултурните и бедни наши прадеди. Ю ксно обаче през време а Симеона и Асенови тия тремежи приемат един по-предълбен стопански и държавен характер.

През време на турското робство стремелът на българите към морето приема чисто топански характер.

Домашното и занаятчийско производство, зародено въ дупи на Балкана, постепенно лиза въ полетата, овладява олъбитъ турски градове, а стъ амъ проника по дунавските морски скели и пристанища. Укъ въ градовете Гюргево, Ячичъ, Браила, Галацъ, Суина, Кюстенджа, Варна, Бургазъ, Цариградъ, Кавала, Солунъ и др. възникват цъли български махали и еснафски аршии, начело на които стои тохилната българска колония въ Цариградъ, съ престелата дътна резиденция на заогателитъ български търговци, о-въ Халки. Нъщо повече, ашият еснафитъ — производител превръща въ предприемчив търговецъ, започна а проника и отвъдъ морето — въ Анадола, Смирна, Бейутъ, Египетъ...

Не е пълна истина, че българинът се плаши и бѣга отъ юрета. Отъ морето се плашат и бѣгатъ въобщо всички емиленци и скотовъдци, безъ излика на народността, отрасли и живели презъ цъли поолъния между домашното огнище и нивата. Еснафитът и търговецът, обаче, затвърдени професията си въ приморски градове, не само свикватъ въ морето, но и въ последствие то имъ става предметъ а бъдещи предприятия и спеуляции.

Така, презъ 60-тѣ години на инания въкъ, ние виждаме ече поставени начала (инициативи) за българското параходо-д-во и друго такова за коаблаване по р. Марица, а о тракийските блѣморски хели мса български работници ставатъ рибари и кайканци. Иай сетне, презъ 1865—69 г., овечето майстори ръководители въ държавната султанска орабостроителница въ Цариградъ.

градъ сж български дърводѣлци.

Освобождението въ 1878 г. прекъсна това стопанско развитие на българската нация и нейното излизане и закрепване на морските брѣгове. Берлинският конгресъ раздѣли България на три части: северна — свободна, южна — автономна и западна — подъ турска власт и, следователно, ние българитъ продължихме развитието си не като едно национално цѣло, както до тогава, а отдѣлно, разпокъсано — всѣка частъ при особни условия.

Въпреки това, стремелът на българитъ къмъ морето продължава.

Съединена България създаде две превъзходни пристанища, Варна и Бургазъ, на Черно море, а чрезъ желѣзните линии на Баронъ Хирша поддържашъ здраво стопанскитъ си връзки съ Цариградъ и Бъло море. Македонцитъ, отъ своя страна все повече проникаха въ Солунъ, успѣшно побългарявайки неговата пияца.

Съ една речъ, българитъ продължаваха да излиза и да се закрепва на морето.

Кои сж, обаче, основнитъ мотиви на тоя стремелъ?

Тѣ сж едновременно географски, стопански и национални.

Всѣка наша стопанска областъ си има естествени изходи — орографически улеснения къмъ морето: сѣз. изт. България къмъ Черно море, Южна България — по Марица — къмъ Бъло море, Западна България, сърдцето на българскитъ земи и на Балканския полуостровъ, по рѣка Струма, къмъ сжщото море. По тия естествени пътища, както водитъ на Марица, Тунджа, Вардаръ, Мѣста и Струма текатъ и се спускатъ къмъ Егея, тѣй и народно о ни стопанство напъва съ произведенията си къмъ това море. Но тия естествени пътища къмъ морето минуваатъ не презъ чужди, а презъ български земи, населени съ наши сънародници. Затова и нашия стремелъ къмъ Егея е едновременно и стопански, и националенъ, улесняванъ отъ географическото положение на естранага ни.

Затова и съ всѣка капка вода, която се спуска отъ Балкана, Родопитъ, Рила и Пиринъ, за да потече къмъ Егея, сено си и нашата мисль за национално обединение съ ония, които отъ въкове живѣятъ на югъ.

Борисъ Сакъзовъ.

Какъвъ е македонскиятъ езикъ

Политиятъ на всички шумени съ хубазата си боза, бай ирчо, бежанецъ македонциъ Тетовско, се е погъжилъ редъ Шумлискиятъ Миронъ Ядия, че единъ отъ курситѣ въ сѣ е хранилъ на вересия въ окия му и не искалъ да му лти сумата 570 лева. Бай ирчо си иска паритѣ. Молбата у е написана лично отъ него, а неговиятъ майчинъ языкъ и ѣ неговата саморъчна калиграфия.

Мирониятъ Сждия, следъ като превърталъ въротна молата доста много изъ ржцетѣ и не е могълъ да дешифрира писмото и, оставилъ я безъ послѣдствие, като е повърналъ жжката на ишеца, понеже не е писана на български языкъ.

Научавайки се а горното, урсиститъ, който оспорвалъ

сѣмъта а, почналъ да се подигравъ на Бай Мирчо. Последниятъ плзналъ отъ ядъ, изима и лбата си и се явява предъ Мирониятъ Сждия да иска о я сненя, защо му се поуржжа молбата

Още съ олизането си въ кабинета на Сждията, той се заглежда недоверчиво въ младиятъ голобрадъ момъкъ не искайки да повѣрва, че това е сждията, и се обръща къмъ него:

— Момче бре, защо ме лажите, оту тука е сждията?

— Сждията съмъ азъ, огговаря седналиятъ на Бюрото си Трайко Поповъ, скороназначениятъ Миронъ Сждия.

— А, значить ти си судия а? Сега разбрафъ, защо не ми излегайтъ на айръ работата, Много си малечюкъ ти. Таа ра

бота не е за тебе. Да бѣше Каранджулотъ нашъ, триста пъти ке ми я свършеше работата.

— Какво искашъ бе байно, защо не се справишъ въ канцеларията?

— Шчо вакамъ ли? Сакамъ си ги паритѣ отъ амбулета оной даскалотъ Ми яде леботъ и суджукотъ, ми я ли бозата, не ми ги дайтѣ паритѣ. Си ги сакамъ паритѣ — 570 лева, ево ми го арзувалотъ.

Следъ като вижда молбата му и своята резолюция за връщането и, сждията го поглежда малко, пакъ спира погледъ на молбата и най-после пакъ му я подава.

— Съ този арзувалъ не можешъ да сждишъ никого. Трѣбва да идешъ при нѣкой адвокатъ, да ти напише заявлението на български. Огъ т.ва, което е написано туку, азъ нищо не мога да разбера.

— Защо бре, защо ке пишашъ друго?

— Шомъ искашъ да се сждишъ, ще пишешъ на български.

— Ами ово не е ли бугарско писмо бре?

— Не може да се приеме това, хайде повече какво да ти обяснявамъ, излезъ си, видимо нервиранъ отъвържъ сждията.

— Ка-во сѣбъшъ да кажешъ ово бре? Срамота е. Писмото изе не било на бугарски. И ти се лютиши а?

— Е, не може дъ довчера да ти обяснявамъ все една и сжща работа.

— Каранджулотъ, Каранджулотъ ми злантахъ го нѣма, асже ке ти кажешъ кое е бугарско писмо и какво е бугарскиотъ языкъ. Ти знайшъ ли шчо събравашъ бре сие? И ово писмо мое, ак не е бугарско, кое ке бидитъ бугарско бре? Ово ли тагарскиотъ языкъ шчо го млантишъ овдека е бугарски? Да ви го беригъ гайлецо Шишманотъ (Проф. Шишмановъ е единъ отъ винозниците за възприемането на търновското наречие за офицаленъ български языкъ).

— Много надалече я закара. Ти отъ литература изглежда че разбрафъ.

— А вие овдека шчо знаете бре. Шчо знаешъ ти. Нишшо. Каковъ си ти бугаринъ, да не знаешъ шчо шо мое писмо е истинско бугарско бре?

— Знаешъ ли ти бре сине отъ къде су братята наши златни, светиата наши Кирилъ и Методи? Знаешъ ли бре отъ къде е Климентъ? Не ги зашъ, оти не одишъ на црква. Не го знайшъ и Паисия, пошчо Вие младитъ не му читате историята бугарска. Шчо ви трѣбигъ вастъ бугарскитъ работи. Вие младитъ знайте само Русита, Шчо ви трѣбигъ вастъ Бугаритъ, шчо ви трѣбигъ вастъ Цансий.

Ами и Паисия кату го не знаешъ, отъ къде су бре сине братия Милединозичи. Писнатъ бре, писнатъ шж ги пѣйтъ Йошъ иде-еска майка ти, ой ги писа? Ама отъ дека ке ги знашъ Кой слуша денеска шо пѣйтъ майка. Модно ги пѣйе вие пѣнитъ ваши и ситѣ работи се на модно ги терате

Ами Трайко Китанче не го знаешъ бре сине отъ къде е? Знаешъ ли бре каковъ е неговиятъ языкъ? Ако и него го не знаешъ, да не ти е халалъ това име бугарско шо го имашъ и ти.

Ама, айде да кажемъ и него го не знаешъ, оти не си му чель книгитъ, оти не е писалъ за любовотъ ваша, дежъ ми я тератъ по сокацитѣ. Знайшъ ли тогай бре Мигрета Ячковъ?

Отъ джа е Мигрета Ячковъ — арамия. Шчомъ си билъ у София требе да го знаешъ.

— Не, не го знамъ отговаря Сждията. Не съмъ ималъ общо съ вашитѣ харамии.

— Не го знайшъ оти не си му ялъ лобутотъ. Ами шчомъ и него не знашъ, незнайшъ ли бре сине кой е Андрина Ляпче. Знашъ ли ти бре отъ дека е Ляпчето златенъ, шо ми ги сечитъ сите бугарски паритъ? И него ако го не знашъ, арамя да ти сж ове убай пари, шо ти дайтѣ на месецотъ.

Предъ тия съкрушителни аргументи, че молбата е написана на языкъ на тия бележити българи, Сждията риема молбата и дава ходъ на тжжбата.

Асень Кевеаевъ.

Изъ съюза на журналиститѣ въ България.

Управителнитѣ тѣла на съюза въ свѣтѣстото си заседание на 14 май т.г. въ гр. Варна между многото въпроси които разгледаха, следъ като изслушаха и единодушното мнение на съвещателната конференция отъ редовнитѣ, изправни и идейни съюзни членове, решиха:

1. Да бждатъ зачеркнати отъ списъцитѣ на съюза ония членове, които не сж се издѣлжили къмъ съюзната каса за миналата година.

2. Да се зачеркнатъ и ония, които не внесатъ членския си вносъ за тази година най-късно до 1 юлий т.г.

3. Да се отнематъ чрезъ административнитѣ власти членскитѣ карти на заличенитѣ членове, за да имъ се отнеме възможността да се легитимирватъ като членове на съюза.

4. Неизможно е да сжществува организация, въ която членоветъ и да иматъ само права безъ да изпълняватъ задължения, за което да се не указва съдействие на изправни членове.

5. Да се следи за поведението на скитанитѣ отъ градъ на градъ журналисти, които въ борба за сжществуване не подбиратъ средства, за да проживѣятъ и злепоставятъ името на българския журналист.

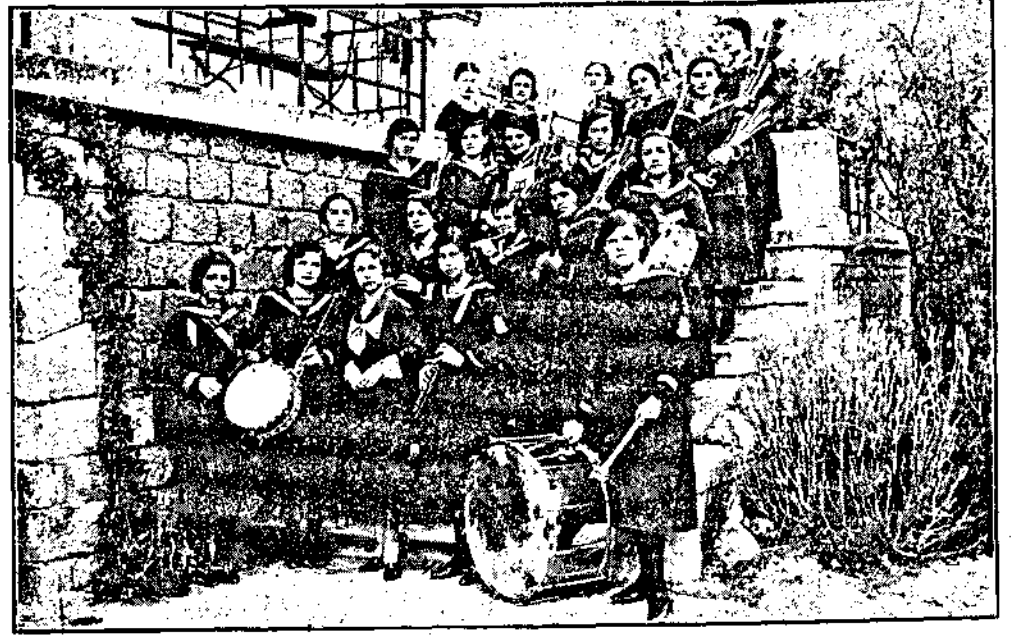
6. Порицава постъпката на бившия членъ на съюза Йорданъ Недѣлчевъ, който е започналъ да издава въ София новъ ежедневенъ вѣкъ „Новини Софийски“, като си е позволилъ да обяви, че преименува отъ брой 356, год. III излизания въ Русе ежедневникъ „Време“, основанъ и издаванъ отъ члена на Провѣрителния съветъ г-нъ Александъръ Стоевъ. Съ тази си постъпка Йорданъ Недѣлчевъ върши измамъ, защото фактически първиятъ брой на вестника „Новини Софийски“ трѣбва да носи № 1, година I.

7. Презъ августъ т.г. ще се организира въ гр. Варна обща изложба на българския периодически печатъ свѣтѣстото съ втората промишленна и зложба въ този градъ, за което всички съюзни членове да се погрижатъ още отъ сега да събератъ въ градоветъ си по 8—10 избрани броя отъ излизанитѣ и спрѣли вестници и списания, които да изпратятъ до председателя на Съюза Антоанъ Байчевъ въ Варна, за подреждане и систематизиране.

8. Пъ еже г. Петъръ Ив. Търновски отъ Варна, е изключенъ отъ Варненското Журналистическо д-во да бждъ заличенъ и отъ списъцитѣ на Съюза.

Група журналисти взели участие въ съвещателната конференция на Съюза на Журналиститѣ въ България, състояла се въ гр. Варна на 14 май 1933 година. Снимката е направена въ парка на манастира „Св. Константинъ“.

Духовата Музика на Варненската държавна девическа гимназия „Мария Луиза“, презъ учебната 1932—1933 година, подъ диригентството на учителката по музика, госпожица Екатерина Пенкова.

Нѣколко думи за варненския археологически узей

Единъ отъ най-важнитѣ научни институти въ гр. Варна, е археологическиятъ музей съ своитѣ богати материали изъ древната история на Варна и околжъ, сжщо и отъ предисторическата епоха. Благодарение на това свое богатство, Варненскиятъ музей е известенъ на научния свѣтъ. Не сж рѣдко случаетъ, когато той се посещава отъ учени, които нарочито идатъ въ Варна да правятъ свои проучвания въ нашия музей.

Мѣстото не ни позволява да опишемъ съ по-големи подробности всички по-важни неходожи които се съхраняватъ въ музея, затова ще се ограничимъ съ по-важнитѣ:

1. Находката подъ старата въ древенъ християнскитъ храмъ на Джанаваръ теле, открита на 15 юний 1919 г. Тая находка представлява следното: малко саркофаке дълго 224 см., широко 1502 и високо 1605, изработено отъ алабастръ (бѣлъ мраморъ). Вътрѣ въ него, обвитъ въ жѣлтѣ коприненъ платъ, се откри аторо саркофаке, изработено отъ сребро, дълго 905 см., широко 602 см. и високо 9 см. Вътрѣ пъкъ въ това саркофаке се откри малка кутийка, обвита въ жѣлтѣ коприненъ платъ, напѣсренъ съ геометрически фигури (ромбове), изработена отъ чисто злато. Горното и долно корнизче на кутийката, както и предната страна на капачето, иматъ емайлирано украсение въ видъ на свастика. Кутийката тежи 300 грама и е украсена съ скъпоценни камъни, въ срѣдата съ единъ смарагдъ-зеленъ, а по краищата съ сапфири — съ блѣдотемнуженъ цвѣтъ.

2. Оловенъ печатъ на Св. Равноапостолъ Княза Бориса-Михаила, откритъ въ мѣстността Караачъ-тене, въ лозата. На лицевата страна е изобразенъ бюста на княза съ нимбъ около главата му. Ръцетѣ му сж сложени върху гърдитъ въ молитвено настроение. Наоколо има надписъ на гръцки езикъ: „Богородице помози (на твоя рабъ) М хайл, князъ на България“. На обратната страна е изобразенъ бюста на И. Христа, съ кръстовидно сияние, съ дѣсна ръка благославяща, а въ лѣвата държи евангелие, а околверътъ сжщия надписъ. Печатътъ е продупченъ на дължъкъ и презъ дупчицата е била прекарана нишката, която е свързвала печата съ хрисовултъ. Въ мѣстността, гдето е откритъ печатътъ, е сжществувалъ мѣнастиръ отъ Борисово време.

3. Бронзовиятъ жертвенъ сждъ отъ Балчикъ съ релефни изображения отъ гръцката митология на Ефигения отъ Таврида.

4. Бронзови лѣкарски инструменти отъ римската епоха у насъ, открити въ Балчикъ и Р. Декия (Марцианополъ).

5. Множество бронзови статуйки представляващи разни божества.

6. Тоалетни предмети отъ преди и следъ Христа, открити въ разни гробници.

7. Стъкленици и алабастри отъ разни епохи, употребявани при разни церемонии, а най-вече погребални.

8. Глинени издѣлжия на разни статуйки, амфори, вазички и пр. съ разни изображения.

9. Стѣлпътъ отъ с. Хамбарлий (Елховско) съ надписъ отъ първото българско царство, които надписъ сж отъ 814 и 831 г. Надписитъ споредъ Проф. П. Никовъ, се отнасятъ за мирна договоръ, сключенъ между българитъ и византийтѣ, и опредѣляне на комисии-пограничитѣ въпроси.

10. Богата е монетната сбирка. Въ нея влизатъ и открититѣ римски монети, повече отъ 12,000 парчета, въ Р. Декия. Особенъ интересъ представляватъ монетитѣ на гр. Варна (Одессосъ) отъ IV в. пр. Христа.

11. Мраморни и каменни паметници съ изображения на разни сцени (погребални угощения, тракийски конници, нимфи), съ и безъ надписи, разни божества, надгробни християнски паметници и пр.

12. Етнографски предмети: обѣкло, разни видове украшения, инструменти, теглилки, домашни прибори, сечива и пр.

13. Разни видове оржжия: стрели, шпори, боздугани и пр. Между тия оржжия има сабля едновременно съ револверъ, прикрепенъ при самата дръжка тѣй, че сражаващия се може да сече и стреля едновременно.

14. Разни шампи, медальончета, кръстове, икони и др. предмети отъ религиозенъ битъ.

15. Разни исторически картини, фотографии, албуми и пр. Отъ албумитѣ заслужава да

чатътъ е продупченъ на дължъкъ и презъ дупчицата е била прекарана нишката, която е свързвала печата съ хрисовултъ. Въ мѣстността, гдето е откритъ печатътъ, е сжществувалъ мѣнастиръ отъ Борисово време.

3. Бронзовиятъ жертвенъ сждъ отъ Балчикъ съ релефни изображения отъ гръцката митология на Ефигения отъ Таврида.

4. Бронзови лѣкарски инструменти отъ римската епоха у насъ, открити въ Балчикъ и Р. Декия (Марцианополъ).

5. Множество бронзови статуйки представляващи разни божества.

6. Тоалетни предмети отъ преди и следъ Христа, открити въ разни гробници.

7. Стъкленици и алабастри отъ разни епохи, употребявани при разни церемонии, а най-вече погребални.

8. Глинени издѣлжия на разни статуйки, амфори, вазички и пр. съ разни изображения.

9. Стѣлпътъ отъ с. Хамбарлий (Елховско) съ надписъ отъ първото българско царство, които надписъ сж отъ 814 и 831 г. Надписитъ споредъ Проф. П. Никовъ, се отнасятъ за мирна договоръ, сключенъ между българитъ и византийтѣ, и опредѣляне на комисии-пограничитѣ въпроси.

10. Богата е монетната сбирка. Въ нея влизатъ и открититѣ римски монети, повече отъ 12,000 парчета, въ Р. Декия. Особенъ интересъ представляватъ монетитѣ на гр. Варна (Одессосъ) отъ IV в. пр. Христа.

11. Мраморни и каменни паметници съ изображения на разни сцени (погребални угощения, тракийски конници, нимфи), съ и безъ надписи, разни божества, надгробни християнски паметници и пр.

12. Етнографски предмети: обѣкло, разни видове украшения, инструменти, теглилки, домашни прибори, сечива и пр.

13. Разни видове оржжия: стрели, шпори, боздугани и пр. Между тия оржжия има сабля едновременно съ револверъ, прикрепенъ при самата дръжка тѣй, че сражаващия се може да сече и стреля едновременно.

14. Разни шампи, медальончета, кръстове, икони и др. предмети отъ религиозенъ битъ.

15. Разни исторически картини, фотографии, албуми и пр. Отъ албумитѣ заслужава да

упоменемъ изаяния „Roi Sagra“, побаренъ отъ О. Г. Архиепископа А. Ронкали, писки представителъ въ Царството.

Освенъ това музеятъ и стари архиви, писма, документи и пр. (които се отнасятъ историята на нашето минало).

Въ своята библиотека музятъ има голѣмъ брой старинни на български, славянски, гръцки, латински и др. езици како и стари ръкописи.

Тукъ ще приведемъ нѣк по-интересни отъ тѣхъ.

1. Крпакгопромлю, сиречь Едѣлникъ (1806 г.)

2. Граматика Славенскаго дѣла (1755 г.)

3. Житие Св. Алексия (1833 г.)

4. Граматика славянобългарска (1836 г.)

5. Месяцесловъ (1788 г.)

6. География отъ К. Фолновъ (1843 г.)

7. Opus utrumque Homeri ill dos et Odysseiae (1551 г.)

8. Армония ористики (1661 г.)

1. Сказание за падането Цариградъ подъ турцитѣ бе начало и край (9 стр. — 74)

2. Писмовникъ отъ 1799 г. отъ 17 въкъ и пр.

4. Сборникъ: календаръ, писмовникъ, молитви и пр. (1789 г.)

5. Евангелие и трѣбникъ отъ 17 въкъ и пр.

6. Библия на гръцки езикъ. Отраднo впечатление прави, всички вече почватъ да схващатъ каква голѣма роль изпълняватъ музеитъ за културното развитие на човѣчество съ своитѣ сбирки затова болшинството отъ населението съ готовностъ прави своитѣ дренне на музеи.

Всички сжжощенни предмети отъ археологично значение съхраняватъ въ Б. Н. Банка. А. И. тв

Г-жа Ст. Гандева

артистка отъ Варн. Общ. театръ

Дрехитѣ Ви

ще се почистятъ химически боядисатъ и изгледатъ парна-отлично и безъ повре, само при парното боядисане и химическо ателие

„Прогресъ“

основано 1911 г. ул. „6 Септемврий“ № 4 Варна.

ЯНИ Т. ВАСИЛЕВЪ

„ТЕКСТИЛЪ“ Акц. Д-во — Варна.

Производство на български белени и небелени платна

оксфорди, швейцарски материи и пр.

отъ собственитѣ му предачни и тъкачни фабрики въ Варна.

Телегр. адресъ: „ТЕКСТИЛЪ“ — Варна — Телефонъ № № 322 и 150

Варненска Популярна Банка

кооперативно сдружение
основана 1910 година.

Капиталъ към 15. V. 1933. лв. 23,000,000
Запас. фондъ несъбир. вземания лв. 8,200,000
Други фондове лв. 3,050,000
Кредитъ на разполож. при Б.Ц.К.Б. 20,000,000
Собствени недвиж. имоти въ Варна 3,000,000

Отпуска заеми

на членовете си — кооператори при най-изгодни условия

Извършва преводи

до всички градове и по-големи села въ страната.

Приема влогове

безсрочни, срочни, детски и спестовни, при износна лихва, като на влогове до 20,000 лв. не се одържа данък върху лихвите.

Приема ефекти за инкасо

Издава гаранционни удостоверения

за предъ сждилищата, за чиновнически служби и т. н.

ръ П. Д. Скорчевъ

Етимологически издирвания на названието на Шуменъ и на други нѣкои близки селища, сѣщо и на нѣкои чуждици въ шуменския говоръ

Шуменъ като градъ самобитен и съ свой обособен обликъ има покрай другото и свое собствено наречие, което рко се отличава отъ това на станалитъ българин, както съ фонетически и граматически особености, тъй и съ много старинни форми западени въ почти първообразния и старобългарски видъ. Осенъ тѣзи особености, въ шуменския говоръ се срещатъ и много заемки отъ чужди езици, а етимологическия произходъ на които ще дадемъ нѣкои подробности.

На първо мѣсто стоятъ названията на нѣкои градове, селища и махали, чийто етимологически произходъ заслужава внимание.

Шуменъ — това име не произлиза отъ Симеонъ, нито е другъ чуждъ на племето и произходъ. То се е зародило въ шумоленето на горската дума, съ която тъй изобилно ж обрасли урви и долини, клонове и била на шуместитъ амостоини хълмища, изъ чийто недра изтичатъ водитъ на шуменската река, носеща по-орното име боклуджа, като е приема че то произлиза отъ бок. Въ сжщностъ боклуджа, тара турска дума, има съвсемъ друго значение. Споредъ известия турски лексикографъ, я Диранъ Келекичъ, значи шума-лакъ, храсталакъ. Следователно боклуджа-дере значи шумава, шумака, рѣка, каквото очевидно е било българското й название преди да дойдатъ турците. Отъ тукъ трѣба да се заключи, че и селището, спотане тогава въ шуместитъ склонове е имало еднакъвъ съ основа на рѣката название Шуменъ.

Ченгелъ или Дивдѣдово е единъ часъ далеко отъ Шуменъ село, чийто лозя и до днесъ носятъ името Разбойна. Думата Ченгелъ е изопачена отъ дженг-ер както и сегашнитъ старитъ наричатъ селото си. Дженг-ер на персийско-турски значи бойно мѣсто, следователно турцитъ буквално сж превели старото име Разбойна въ Дженг-еръ. За това родолюбиво би било, ако ченгелчии се решатъ да възобновятъ старото име на своето село — Разбойна.

Въ Шуменъ има две важни градски части — Араста и Коширъ, значението на които имена искаме тукъ да посоча.

Араста е стара турска дума, която произхожда въроятно отъ ара (срѣда, междуина) и означава междана, площадъ. По-специалното значение на араста е 1. войнишка лавка и 2. чаршия отредена за опредѣленъ еснафъ: кавафи арастасъ, йоранджии арастасъ. Арастата въ Шуменъ бѣше централна търговска частъ. На мѣстото на сегашното читалище преди 50 години сж стояли салханитъ.

Коширъ, сега центърътъ на търговското движение въ Шуменъ. Думата е турска — чюлу, т. е. пѣтъ за над-

бѣгвания, кошини; кошмакъ значи надбѣгване. На коширъ ставаха конскитъ надбѣгвания на Тодоровъ денъ. Коширъ е еднозначеща на итал. дума corso, която сега означава и улица за разходки.

Отъ интересъ е произходътъ на названието Ески-Джумая и Ирихоръ — село близко до Шуменъ.

Джумая, тур. джума т. е. петък. Думата е арабска и значи: събрание за молитва (джемаатъ), съборенъ денъ за молитва (петък) въ съборната (джамия). Сѣщо и въ грѣцки думата за съборна черква е еклесия (отъ тукъ ἐκκλησία), което значи събрание. Джума значи още съборъ, сборъ, панайръ (грѣц. панайри т. е. все-сборъ, агора значи съборъ, пазарисше). Следователно думата джума има еднакъво значение съ грѣц. панайръ: Джума-панайръ значи буквално: сборъ-сборъ. Очевидно е че названието на града е въ прѣка връзка съ голѣмий панайръ, известенъ въ цѣлия близокъ ориентъ, който се открива на 1 май.

Названието на с. Ирихоръ звучи твърде странно и значението му оставаще до сега неизвѣстно. Правилната форма на тази дума е имрахоръ или на просто турски имрихоръ. Това е старинна турска дума означаваща титлата на едно-временешъ голѣмъ турски сановникъ — нѣщо като началникъ на конюшницата на султана. Тя е еднозначеща съ нѣмскитъ думи обершталмейстеръ и хофмаршалъ които означаватъ яхтарджия и придворенъ коняръ. Имрахоръ произхожда отъ араб. имр, емир т. е. началникъ, князь и перс. ахор, ахър т. е. оборъ. Сравни: араб. емир ал (бахр) т. е. началникъ, князь на (морето) отъ дѣто иде адмиралъ, адмиралъ.

Заемкитъ отъ чужди езици въ българския народенъ говоръ сж твърде много. Такива ние сме правили съ широка рѣка отъ грѣцки, турски, отчасти отъ латинско-румѣнски, а чрезъ грѣцко-турско посредство и отъ италиански. Отъ голѣмито изобилие на такива чуждици употребявани въ Шуменъ ще подбѣра нѣколко, на които ще дамъ етимологическото тълкувание.

На първо мѣсто идватъ три думи заети въ нашия езикъ въ по-старо време. Тѣ сж: калмуканъ, беневерци и фулка. Калмуканъ се наричатъ цѣли отъ трѣстика или отъ старъ балдаранъ (Conium), на които се овиватъ ницелкитъ за тъкане. Думата е отъ латински произходъ: calami canna т. е. трѣстикови цѣви.

Беневерци сж абияни гашитъ тѣсни въ свиркитъ. Думата е грѣцко-тракийска, а после и латинска. Бракке сж наричали грѣцитъ гашитъ носени отъ траки и скити, лат. brassae. Отъ тукъ и руски: брюки. На грѣцки пене значи сукно, платно (Пене-лоне значи платно-раз-

нищаваща), латин. rapnum, Следов. пене-бракке значи сукнени гащи.

Фукулница т. е. вилица е отъ влашки произходъ — furculita, т. е. малка вила, отъ furca, вила. На единъ чаталъ, вила т. е. фулка сж надривали кжделята.

Отъ интересъ е етимологическия произходъ и на дву и нѣколко чуждици въ шуменския говоръ.

Скурафче т. е. джебно, сгъваемо ножиче. Отъ новогр. ксирафи, старогр. ксиорон т. е. бръснарь.

Скрепя, т. е. зла, заядлива жена, скорпионъ. Отъ грѣц. скорпиос т. е. скорпионъ. Индоевроп. коренъ scqr — остъръ, бодливъ. Калиспеда се нарича плоскъ, колкото дланъ голѣмъ камъкъ, съ който децата играятъ на керемидки и ашикъ, наподобяваща дървена обувка. Отъ грѣцки кало-педила т. е. дървена обувка, налтън (отъ тукъ е и френ. калоши).

Калесамъ, т. е. поканама нѣкого на свадба, на угощение. Калеска т. е. покана. Отъ грѣц. калео, вористъ: екалеса т. е. викамъ, поканама, отъ общъ коренъ съ българ. шумен, кликамъ. Въ латински caleo, отъ тукъ calendae и коледа.

Канисна т. е. печена пуйка, прусура (грѣц. просфора въздаяние), вино, бонбони поставени въ панерче — даръ отъ кумитъ на кръстника по случай великитъ заговезни. Народната етимология поставя думата въ връзка съ каня, обача тя произхожда отъ грѣцки канисни (он) т. е. кошница и иде отъ грѣцко-семитската дума канна, т. е. трѣста, папуръ за плетене на кошници.

Протвѣ сж т. е. върша нѣщо много усърдно — „много се протви на гоститъ си“. Отъ грѣцки протимеоме т. е. върша нѣщо усърдно (тимосъ = сърдце); протимосъ=усърденъ.

Прустъ е предния частъ на клѣща, антре. Отъ грѣц. проста, просте (н) т. е. отпредъ (срав. отвѣде, т. е. задната частъ на клѣщата). „Ен то простъ ойкнас т. е. въ предницата на клѣщата.

Спарта т. е. дървена линия у бояджитъ, ученицитъ. Отъ грѣц. спарте, спартонъ, т. е. въже (отъ спейро = суца, отъ тукъ: спирала) Бояджитъ опъватъ на стената мокро въже (спарти), потопено (вапто = потапямъ, повпсвамъ) въ боя и го пуцатъ да се удари о стената оставяйки права линия; та спарта т. е. канати, на корабъ.

Фирида т. е. слѣлъ прозорецъ, вгълбина въ стена, итал. френ. ниша. Отъ грѣц. фирида т. е. прозорецъ, умалил, отъ thyra т. е. врата. Колендро, умбеловѣтно растение, Coriandrum, което преди семезрението силно мириса като вонещица. Отъ новогр. колиандро (н) старогр. кориандронъ отъ корис т. е. вонещица, дървеница.

Кокиче, шуменски кокиче, кокиче „кушичи цѣвѣ“ отъ костилка, понеже неразцѣвяла сж цѣвѣта наподобяваща разпукала се въ земята костилка (отъ слива и др). Думата е българска, но замѣнена съ грѣцката форма кониче

отъ кокичка, кукучка, (кокос т. е. зърно, отъ тукъ и кутия, куча, т. е. зърна-жито). Правилно е да се казва по български костиче а не кокиче.

Кѣцамъ, въ детския езикъ: сѣдамъ отъ грѣц. катиме аор. екатиса т. е. сѣдя. Грѣц. Каце! т. е. сѣдни! Отъ тукъ Кѣцамъ т. е. сѣдамъ: „то пули катисе“ т. е. „птичето кацна“ на клонъ (грѣц. клон).

Уфейквямъ т. е. избѣгвамъ, одухвамъ незабѣлявано. Отъ грѣц. феаго, ефига т. е. бѣгамъ, ефевго, апофевго (а-пепига) т. е. избѣгвамъ.

Одрасквямъ, т. е. удирамъ, избѣгвамъ, изплъзвамъ се: „одраскалъ отъ затора“; „едва удрахъ отъ устѣщата“ Отъ грѣц. ди-дра-ско т. е. о-търчавамъ, избѣгвамъ; апоидраско т. е. избѣгвамъ, дезертирамъ, апедра т. е. удра, избѣга. Отъ индоевр. п. керенъ дра (гърча) иде другитъ отъ гр. дромос т. е. бѣга, ише.

Метани, т. е. молитвено колѣничане предъ икона. Отъ грѣц. мета-ноя, т. е. покаяние; метанойя т. е. покаяние се. Метания се е наричалъ упреления отъ цѣрица Теодора на Босфора спасителенъ домъ и пѣналия девичи.

Околдисвамъ т. е. въртя се, прилепямъ се около нѣкого. „Все до Пенка се околдисва“. Отъ грѣц. колло т. е. лепна, аор. еколдиса. Отъ тукъ колла (коливо!) лепило отъ скорбяла, клей; грѣц. колла хартиу т. е. табакъ, двоенъ листъ, два папирусни листове прилепени.

Михоринъ т. е. пияница, отъ персийски мей-хор т. е. вино, мей-хане т. е. виненъ домъ, механа.

Кандилъ т. е. млинка; „една тепсия кандили“. Думата има твърде интересенъ етимология. Тя, както и нашата дума кандило (грѣц. кандили) произхождатъ отъ лат. candelae, т. е. свѣщъ. На арабски тази латинска дума кандил означава кандило (висещо) разни висещи цѣвѣта, хвъркащъ сапуленъ мѣхуръ, въобщо висещи, клатещи се предмети — кандилкамъ се: всичко що висѣе се кандила. Понеже въ предвечернето на голѣми празници (байрама) се палятъ въ джамитъ много кандила, сж запалени кандила се украсяватъ и минаретата, кандило е станало символъ на празнуване, на празничностъ. За това кандилѣшекъ значи правене визита по случай празничности. Кандилчорекъ е празнична пите, по случай на байрама — това сж кандилитъ, тъй вкусни въ Шуменъ. Турцитъ се наливатъ кйоръ-кандилъ лакъ по случай на празничности.

Завѣршвамъ съ мекикъ, друго тѣстено произведение на шуменското симитчийско изкуство. На турски мекикъ значи „сувалка“, понеже на такава приличатъ мекичитъ, които се правятъ сѣщо и крѣгли.

Л. К. Б.

Курорта Варна

Всѣ иднениия живото на планетата въ всѣкого умора. Бремената, които сега живѣемъ изискватъ една по-голема интензивностъ, предположаща здравно тѣло и здравъ духъ, а-тъ при днешнитъ условия лесно се похабватъ. И за това е нужна почивка. Бѣха времена, когато ходенето на курортъ се смѣташе за луксъ, на който могатъ да се наслаждаватъ само заможнитъ. — Днесъ това е необходимостъ за всѣкого. Нѣма човѣкъ, който залутанъ отъ всѣкидневнитъ грижи, да не чувствува нуждата отъ приятна отмора. Тази необходимостъ наложи създаването и на условия за удобно, лесно и достъпно добиване такава възможностъ.

Въ напредналитъ страни гдето хората сж свикнали на другъ животъ и нуждата отъ почивка и разнообразяване се явява винаги, има уредени постоянни удобни за почивка мѣста; които обикновено сж градове или живописни мѣстности, кждето е еднакъво приятно презъ всѣкитъ годишни времена. Навредъ съ лѣтнитъ има и прочути зимни курорти.

Ние, българитъ, по настоящемъ сѣщо имаме нѣколко такива мѣста, които едва сега се създаватъ, като курорти, предимно лѣтни, и се стремятъ да се приспособятъ къмъ нуждитъ на своитъ гости.

Това сж обикновено балканскитъ.

България, обаче, има и курортъ съ съвѣтна известностъ

ЯЖТЕ ШОКОЛАДЪ

който купи билетъ за 10 лв. отъ

ВАРНЕНСКАТА ЛОТАРИЯ

ПОЛУЧАВА ТАБЛЕТКА МЛЪЧЕНЪ ШОКОЛАДЪ

Даромъ

Въ щастливъ случай

ПЕЧАЛБА 5000000

главна печалба и други по:

4000000
1600000
800000
2400000

всичко

Д-ръ В. С. Левъ

КАМЕНВЪРХЪ

— това е морски градъ Варна, царската на Черно море, какъ справедливо я наричатъ, инакъ, и чужд. Единъ красивъ сплъченъ градъ, разположенъ на живописенъ заливъ на брѣга на Черно-море. Лѣтосъ той гъмжи отъ множество гости; чуватъ се всички езици на земното кжлобо, като че тукъ народитъ си даватъ среща.

По гр. Варна заслужава да бжде посетенъ преди всичко отъ всѣки българинъ, за да се види, какво имаме и какво можемъ да направимъ въ полето на прогреса — отъ едно малко градче преди освобождението се нѣколко стари турски дѣчени кжшурки и тѣсни криви улици, днесъ Варна е единъ 70,000 — денъ градъ, който лѣтно време приема отъ цѣлия свѣтъ надъ 100,000 души, Широки, чисти, пазирани улици, украсени съ сѣвчисти дървета булеварди и площи, изплънени съ най-пестра публика, представялаятъ приятна гледка. А красивитъ и живописни мѣстности въ околноститъ, свързани съ удобни шосета, при наличностъ а на хубави омичуи и, сж желано развлечение, заедо съ всички видове спортъ, театри, кина, концерти, опери, оперети, и пр. и пр.

Вънъ отъ тия предлагания отъ този най-красивъ курортъ, на приятности и развлечения, той е и строго лѣчебенъ. Всѣки най-модерни бански съоръжения, топли и студени морски бани, които к стуватъ на Варненската обшине, милиони, създаватъ добри лѣчебни условия. Варна затова се посещава не само отъ хора, които търсятъ развлечения и почивка, но и отъ такива които се нуждаятъ отъ лѣчение. — Тукъ се лѣкуватъ по мнението на специалисти съ успѣхъ хронически заболявания на коститъ, кожата, жлезитъ, дихателнитъ пжтища, плевритъ, малокръвие и обща слабостъ, затлъстяване, рахитизъмъ и пр.

При това щастливо съчетание на природни хубости и лѣчебни свойства, Варна дава и твърде износни условия за живото. Въ многобройнитъ хотели, вили и частни квартири, лѣтовникитъ и мира необходимитъ удобства, срещу сравнително низки цени. — Изобилната и питателна храна сжщо не е скѣпа. Изобщо Варна дава пълна възможностъ на всѣки нуждающъ се, да я посети.

Държавата, съ намалението, което прави по Б. Д. Ж., улесненъ ятъ, които дава на чужденитъ и изобщо сж своето постоянно благоприятно положение къмъ Варна, улеснява, още повече посещението на лѣтната българска столица, кждето и царското семейство винаги лѣтува презъ цѣлия сезонъ.

Прочее-посетете Варна!

Единъ хубавъ бѣлъ камененъ, крила на срѣла, бѣло чорбш пѣтъ води отъ Варна къмъ северъ. Това е малкото шосе, джаферлийскитъ пѣтъ. Вие се той като дълга свѣтла лента изъ лозята, събира аромата на хилллитъ цѣфнали овѣщи, на чупава нѣколко малки, кжси, загзази, ту видими отъ далечъ, ту скрити за жадното око на туриста и се губи въ превала, за да се съедини отатѣкъ него съ нѣкого шумното, а сега тихо и пусто шосе за Балчикъ.

По тоя пѣтъ се достига до Каменвърхъ или Шишмановитъ могили, образуващи една вѣрна другарска тройка, преминала презъ мжжитъ и буритъ на хилядитъ години. Тя завършва като владенъ въ морето ностъ, голѣмото плато между Варненската долина и батовската рѣка, предгорието на добруджанската степъ.

Шишманови могили! Преданието гозори, че отъ тукъ нѣкога въ дълбокото и непрогледно мѣсто, Царъ Шишманъ за прѣвъ пѣтъ видѣлъ българското море.

Населението ги нарича Каменвърхъ (ташлѣте). А тѣ сж най-величественото мѣсто на Варна. Изкачи е ли се гого, дѣхътъ ти спира, мисълта земира.

Предъ погледа се разкрива гледка, несравнена по хубостъ и по кржозоръ. Душата обхваща молитвено настроение, защото отъ тамъ се вижда вѣчността.

Тихо е! Тамъ дѣто е величното, винаги е тихо. Само чулиги и лѣстовици кржстосватъ цѣлъ денъ изъ своето царство. А горе въ висинитъ често се виждатъ разперенитъ

Цѣлитъ заливъ е включенъ въ погледа, цѣлитъ гр дѣ, последната улица, прорѣзанъ съ правилни, насечени кагорешетка, улица

А задъ него, къмъ западъ, блещи въ слъншего, като с ромно огледало въ зелени раки, девическия езеро.

Каменвърхъ е съкровище на Варъ, нейната вѣчно гудстража — вълготенитъ му нежъ къмъ свобода, къмъ се бодата на земя и народъ.

Който се качи на Каменвърхъ, мѣлчи, гледа вѣчността и пѣтъ въ безкрая. Защото тамъ е наистина мѣсто на покой и нение.

Цигаритъ „МОМИЧЕ“ носятъ щастие! — ...
За знание на пушачитъ на цигаритъ

МОМИЧЕ
фабриката уведомява, че всѣки щастливецъ би намѣрилъ въ кутинитъ отъ различнитъ качества цигари, безплатно билети цѣли или осмини отъ лотарията на лигата за курорта Варна. Търсете цигаритъ „Момиче!“